

# Festival Vivaldi

Orquestra de Cambra de Granollers

Teatre  
Auditori de  
Granollers



diumenge  
—19 h

31/01

## Programa

ANTONIO VIVALDI (1678-1741)

- Concert en Sol menor núm.15 per a violoncel i cordes
- Concert en La menor per a oboè i cordes
- Concert Op.3 núm.8 “L’Estro Armonico” per a dos violins i cordes
- Concert en La menor per a fagot i cordes
- Concert en Fa Major Op.10 núm.1 “La Tempesta di mare” per a flauta i cordes
- Concert en Sol menor “Per l’Orchestra di Dresda”

## Fitxa artística

Violins I: **Corrado Bolsi, Cristian Benito, Enric Riera, Laia Besalduch, Jordi Montoliu, Raquel García**

Violins II: **Antònia Escalas, Chus Castro, Eduard Herrero, Mireia Carreras, Natalia Brzewska**

Violes: **Maria Juan, Marta Sedó, Albert Romero**

Violoncel: **Anna Costa, Josep Antoni Pich**

Contrabaix: **Mònica Serra**

Clavecí: **Eva del Campo**

Tiorba: **Belisa Ruíz**

Flautes: **Isabel Souto, Júlia Santos**

Oboès: **Oscar Diago, Núria Moreno**

Fagots: **Laura Serra, Clara Canimas**

Violíns solistes: **Corrado Bolsi i Cristian Benito**

Violoncel solista: **Anna Costa**

Oboè solista: **Oscar Diago**

Fagot solista: **Laura Serra**

Flauta solista: **Isabel Souto**

Temporada  
2020-2021

@TAGranollers

@teatreauditori

@teatreauditoridegranollers

# Vivaldi, la glòria i l'esplendor de la "Sereníssima"

El concert d'avui serà una autèntica festa de música brillant, energètica i altament evocadora que ens permetrà fer un viatge imaginari a la fastuosa i excitant Venècia del segle XVIII gràcies a un dels seus més il·lustres artistes, Antonio Vivaldi. Però també ens oferirà l'oportunitat de descobrir un Vivaldi poc habitual, més enllà de les arxipopulars *Quatre estacions*: l'Orquestra de Cambra de Granollers ens proposa una interessant selecció de concerts, poc (o gens) coneguts però igual de genials, que ens permetrà veure l'ampli ventall de recursos instrumentals amb què Vivaldi va revolucionar el món sonor i musical de l'Europa del Barroc. Avui tastarem una minúscula però representativa part del colossal repertori instrumental d'aquest geni de la música, tan popular i alhora tan desconegut: un mite i alhora un enigma.

Perquè d'Antonio Vivaldi, curiosament, en sabem ben poca cosa. Només han perviscut tretze cartes seves, i només en tenim tres imatges fidedignes: no sabem del cert ni la cara que feia! Però Vivaldi representa l'absoluta fusió entre una ciutat, un personatge i la seva obra. Vivaldi va néixer a Venècia el 4 de març de 1678 (una dada que no es va saber fins al 1962!). Son pare es deia Giovanni Battista, era violinista de San Marco, i va encaminar el seu fill, de salut delicada, cap al sacerdoci. A 15 anys Vivaldi va rebre la tonsura i les ordes menors, i el 24 de març de 1703 va ser nomenat sacerdot; cinc mesos després va entrar com a mestre de violí a *La Pietà*.

Vivaldi, doncs, era capellà (l'anomenaven *il prette rosso* pel color rogenc dels seus cabells) però mai no va dir missa: va aconseguir que les altes jerarquies eclesiàstiques l'eximissin d'aquesta obligació per la seva mala salut (patia d'asma). Per això sobta la intensa activitat musical que va dur a terme durant tota la seva vida: professor de violí, director de cors, dirigia les seves òperes, componia compulsivament, viatjava, i era un astut empresari musical. El gran dramaturg venecià Carlo Goldoni, que el va conèixer, el va descriure com un personatge excitat, agitat, inquiet, un pèl excèntric i hiperactiu.

Efectivament, Vivaldi vivia absorbit per la frenètica activitat que duia a terme a l'Ospedale della Pietà, on va entrar a treballar com a mestre de violí l'1 de setembre de 1703, poc després de ser ordenat sacerdot. Tenia 25 anys. L'Ospedale della Pietà era una institució benèfica fundada l'any 1346 i mantinguda amb fons públics de la Sereníssima República de Venècia i aportacions privades de la noblesa veneciana, que acollia nenes òrfenes i abandonades i els procurava allotjament, manutenció i una excel·lent educació. A Venècia n'hi havia quatre, de grans hospicis, però el de La Pietà era el més important i l'únic exclusivament femení. Aquesta institució va arribar a acollir, en època de Vivaldi, prop de mil internes, que rebien una sòlida educació general, en la qual la música hi tenia un paper fonamental. Les més dotades per a la música (*les figlie di coro*) rebien una formació específica gràcies a un nodrit equip de mestres. S'hi estudiaven tota mena d'instruments i una tècnica vocal de primer nivell.

Vivaldi va treballar a l'Ospedale della Pietà més de trenta anys com a professor de violí, i en va ostentar el càrrec més alt, el de *maestro di concerti*, responsable d'organitzar la vida musical i de compondre per a les seves alumnes obres instrumentals i vocals que sonaven en serveis litúrgics i concerts privats a un nivell extraordinari: La Pietà va rebre visitants il·lustres i membres de cases reials d'arreu d'Europa, per a qui es feien concerts privats que els deixaven impressionats. L'estil modern, brillant i virtuosístic de la música de Vivaldi fascinava el món musical de l'època, i l'execució que en feien les seves deixebles era exquisida. Venecians i visitants de la ciutat feien mans i mànigues per escoltar-les: noies vestides de blanc i amb vel negre, ocultes rere les gelosies de les tribunes elevades que envoltaven tota la nau, cantant i tocant tota mena d'instruments, i en un ambient de recolliment i silenci (no es permetia aplaudir): era una experiència sublim. Hi ha cròniques en diaris de l'època que parlen d'"una multitud, més nombrosa que mai, que va entrar en un estat d'èxtasi davant l'harmonia espiritual de tan gran varietat d'instruments". A Venècia hi regnava l'òpera, però els Ospedali oferien experiències sonores màgiques.

El 1707 Vivaldi tenia a càrrec seu un conjunt de 14 cantants i 14 instrumentistes, però pocs anys després depassava la quarantena. Vivaldi va escriure per a les seves alumnes de La Pietà desenes d'obres religioses, però també una quantitat descomunal de música instrumental: uns 500 concerts i simfonies per a corda i continu, i 90 sonates, totes pensades per a ser interpretada per aquelles noietes prodigioses, entre les quals hi ha les obres que sentirem avui.

La seva aportació a la música instrumental és formidable. Va explotar el format de concert per a solista fins a límits insospitats, superant el *Concerto grosso*, i el violí (l'instrument que ell tocava) és el rei absolut, i és el solista en 253 d'aquests concerts, amb un virtuosisme i brillantor que recorda les grans àries d'òpera de l'època. Però també va escriure concerts per a molts altres instruments, com l'oboè, el violoncel, o el fagot, a qui va dedicar 39 concerts (més que cap altre autor en tota la història), precisament perquè tenia diverses alumnes que el tocaven de meravella. Vivaldi també va ser un dels precursors de la música descriptiva, incorporant imatges sonores altament evocadores i suggestives a les seves obres. És el cas de concerts com *La notte*, *Il cardellino*, les cèlebres *Quattro stagioni*, i *La tempesta di mare* que escoltarem avui.

Música, doncs, pensada, inspirada i dedicada a aquelles noietes tan humils i alhora virtuoses, reservades, però també atractives, angelicals i alhora misterioses, que van fascinar mitja Europa, i que tres segles després segueixen seduint-nos per la seva bellesa i vitalitat.

Xavier Chavarria, musicòleg

## Organització i promoció:

## Amb el suport de: